

KÖZÉRDÉK

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI NEMZETI MUNKAPART HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetés: egész évre - 12 korona,
fél évre - 6 " "
negyed évre - 3 " "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felölős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: □ centiméterenként 6 fillér. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyitlér sora 40 fillér.

Tüntetések ellenünk.

A magyar nemzet mindég szálka volt a szlávok szemében. Soha nem voltak jó barátaink. Nem igaz barátunk a nagy orosz nemzet sem, de nem a kisebb szláv népek sem.

Szerbia fővárosában csak a heten is hatalmas tüntetés folyt le ellenünk, hogy elnyomjuk a horvátokat, éltették a horvátokat. A horvátok meg szakadatlan tüntetnek ellenünk és állandó a jelszó: elválni Magyarországtól! . . . Nyolczszázéves kapcsot szét akarnak szakítani. A csehek meg a tótokkal barátkoznak.

Szóval a szláv világ megmozdult ellenünk, még a lengyelek sem őszinte jóakaróink. Mindenfelől ellenekkel vagyunk körülvéve s tehetetlen dühökben orditoznak ellenünk.

A reichsrathban most foly a véderöreform feletti vita. Majd mindenik szónok gyaláz bennünket s elnöki rendreutasítás nélkül hangzik a kifakadás:

induljon a hadsereg Magyarország ellen. Az osztrák németek is elleneseink, tüzet ökádhatnak, mihelyt Magyarország valamit ki akar vinni, — nem tudnak megbarátkozni azon eszmével: hogy Magyarország társország és nem tartomány. Máig sem törődtek bele a dualizmusba, a mely két önálló országot tételez fel.

A nem szláv ajkuak közül az oláhok tüntetnek ellenünk. Szemük állandóan Románia felé van irányítva. Érdek fűzi Románia lakóit össze a hazai oláhokkal, fogva tartja őket azon idea: hogy hátha kialakulhat egy Dákó-Románia! — Ez okból szakadatlan tüntetnek ellenünk és minden intézkedésünkbe bele kotnyeleskedik a fészkelődő kis Románia. Így dühöngenek legujabban Bukarestben a lapok az altruista bank ellen. A magyar kormány nagy jelentőségű, évtizedek mulasztását helyezni hivatott kreációjának: az altruista banknak aktuálisan szükséges voltát élénken igazolja azon megdöbbenéssel tett ijedelem, mely az

erdélyi oláh akeziók érzékeny szeizmográfja a romániai sajtó révén a romániai közvéleményben is. A bukaresti lapfathalmasságok egyre-másra huzzák a veszharangot az erdélyi oláh érdeket veszélyeztető kormánykezió ellen és a nemzetiségi agitációnak legtöbb támogatóját, az erdélyi oláh pénzintézetekben rejülő hatalmat féltik a veszteségektől. De félnek ők mindentől, Romániában úgy mint itt az oláhok, a mely a magyar nemzeti állam kiépítésére ezéloztatik.

A hazai németek közt foly a pángermán izgatás, eddigelé nem nagy sikerrel, a szászok kivételével a németek zöme jó hazafi. Annál kihívóbban viselkednek Fiume olaszai.

Bár merre tekintünk, körül vagyunk véve ellenekkel bent úgy, mint künn. De ez komolyan arra int, hogy változtassunk az eddigi enyhe politikánkon. Nem kell engedelményekkel igyekezni megnyerni a jóindulataikat, mert ez czélra ugysem vezet, a gyengeség felbátorítja őket.

Emlékbeszéd.

Irta **Lázár István** a Rákóczi Ferencz arcképének Nagyenyed város díszközgyűlésén 1912. márczius 20-án tartott ünnepélyes leleplezésére.

Kétszáz esztendő mult homályából daliás alakok jelennek meg a mi hívásunkra. Hálas emlékezetnek, hódolatnak és szeretetnek napsugaras fénye veszi őket körül. Jó ismerősök valamennyien. Az elmúlt két század nem tudta a nevüket feledésbe borítani. Sőt naponta szebben ragyog nevük dicsősége; naponta hangosabban szól hozzájuk tetteik emlékezte. Mikor nemes példájukból erőt és lelkesedést, bizalmat és önértetet meritünk: akkor érezzük igazán, hogy velük vannak ők mindig; bennünk él és működik a lelkük, a szabadság lelke. Ők ébresztettek, mikor szunnyadoztunk; ők buzdítottak, mikor kislelkűek voltunk; az ők szemrehányásuk büntetett, ha vitéz harcaiknak szent czéljáról valaha megfeledkeztünk.

Ide hallatszik a messzeségből a tárogató hangja. Olyan, mint a Lehel kürtje, melynek hallatára a költöző lélek is visszazáll, hogy még egyszer, hogy utóljára vigasztalja meg a haldokló vitézt a mult dicsőség és nemzeti nagyság képeivel. Elhallatszik a hang messzire; s a ki hallja, annak titkos-rejtelmes dolgokat mesél, mint az isteni sngallat. Elmondja a multa t, melynek tanulságairól sohasem szabad megfeledkeznünk. Beszél olyan emberek ről, kik mindent fel tudtak áldozni hazájuk szabadságáért. És beszél meggyőző erővel és tanit lankadatlan kitar-

tással, hogy csak együttes munkának van sikere, adata. Hogy ne legyünk ellenségei egyetlen igazi barátunknak, önmagunknak.

Szó! a tárogató! A hangja erősödik és emelkedik! Beszél nekünk a szabadság oltbatalan vágyáról, melyet a hősök lelkükben ápoltak. Beszél a halhatatlan dicsőségről, melyet a szabadságért való küzdelmükben megszereztek. Büszkén, követelően, harcra hívóan szól a riadója. Megrázza velökig az embert. Nem is azért szól az, hogy érkeinket büfelejtő álomba ringassa. Hanem hogy felebresszen és munkára serkentsen. Hát csak hadd zúgjon! Hadd razzza meg és teremtsen újra a lelkünket. Emeljen ki bennünket a hétköznapi érdekek és ellentétek köreiből föl a magasba, a tiszta levegőbe, ahol tisztán látni az eszményi igazságot és egy pillantással össze lehet kapcsolni a megbűnhődött multat és jövendőt. Hallgassuk a hangját áhitattal; engedjük át magunkat egészen az ebredő hangulatnak, hogy a mit a szegény szó kifejezni képtelen: azt mind a lelkünk szárnyalásából szedjük össze ünnepi ekességnek. Hallgassuk meg, mit beszél nekünk ezen emléknapon daliás időkről, daliás időnek legszebb lovagjáról, az eszményi szabadsághősről: II. Rákóczi Ferenczről.

Első Lipót király önkényesen, országgyűlés nélkül kormányzott. Kollonics tanácsa szerint egészen hódított tartományoknak tekintette Magyarországot. A központi kormány nyiltan szegte meg a törvényeket; sem köz-

sem magánjogot nem vett tekintetbe. 1696-ban az ország újjászervezése czimén egyenes kísérletet tett arra, hogy az osztrák örökös tartományok közé sorozza hazánkat. Valósággal lázító politikát folytatott azzal a nem is nagyon leplezett czélzattal, hogy a kiváltságos nemzetet felkelésre ingerelje.

Rákóczi Ferencznek, a Zrinyi Ilona fiának fenkölt nemes, büszke és érzékeny lelke megérezte a hivatást, melyre a gondviselés kijelölte. Fegyvert fogott, hogy az ősi szabadságot megmentse. Esküt tett ő maga is, utána mondta a népe is. Az eskü szavai hiven kifejezték az eszményi szabadsághős lelkületét. Rákóczinak sem személyes sérelmei, sem személyes igényei nem voltak. Nem vágyakozott ő még a királyi méltóság után sem. Mikor hadserege 1705-ben százezer főre emelkedett: akkor is csak a „Szövetkezett Rendekek fejedelme“ czímet fogadta el. S mikor a francia király sürgetésére 1707-ben az ónodi gyűlésen kimondják az összegyűlt Rendekek, hogy megfosztják a tróntól az ausztriai házát és I. József nem királyuk többé: Rákóczi akkor is a bajor és szász választó fejedelmet, majd a porosz király fiát akarja királyul megnyerni. A francia királlyal szemben is mindig csak nemzete javát sürgeti, mikor az személyes előnyöket helyez kilátásba. Kétszer is felajánlottak neki a lengyel koronát; még a czár is unszolta, hogy fogadja el. De ő személyes dicsőségért nem akarta cserben hagyni az egész valóján uralkodó eszményképét.

A küzdelem, melynél szebbet és kitartób-

Künn levő elleneinkre nyomást nem gyakorolhatunk. A míg szóval berzenkednek, hát csak járják a tánczot. Az aknamunkájuk azonban hatásosan ellenőrizendő. Esetleges támadásukkal majd elbánik a hadsereg.

Ausztriával szemben szigoruan betartandó a 67-es alap sark-köve: a két állam önállósága. Visszaverendők erélyesen a magyar állam önállása ellen intézendő támadások. A cseh-tót barátkozás szálait erélyes kézzel széjjeltépni. A fészkelődő horvátokat észretéritei és az ágaskodó olaszokat. Az oláhokkal szemben pedig semmi engedmény nem adandó, a mi az egységes magyar állam részeibe nem illik bele. Csókkal barátokat nem szerzünk, de a fejünket azt már leharapják. Ezért semmi engedmény az oláhokkal békéért, ha az beleütközne a magyar nemzeti érdekebe. Ellenészetben szívesen nyújtunk békejobbot. A pángermán agitáció meg erélyesen üldözendő, nehogy megmételje a hazafias németeket, a szászokkal csak elbánunk.

A magyar nemzet ezer év óta bírja e földet. Elleneink azt szét nem szagatják. De a támadásokat csak erélylyel verhetni vissza és nem elnézéssel.

De a mint az erély imponál, az is kétségtelen, hogy a nemzet és a korona egyetértésére állandó szükség van.

Mert ez erősebbé teszi a nemzetet s inkább megvédhetjük az érdekeinket. A dinasztianak a valódi támasza a magyar, fajrokon nélkül állva a világon, nincs e folytan kifelé gravitáló erő. És

bat nem ismer a nemzetek története, nyolcz esztendeig tartott. Minek mondjam ei, hogy a szabadság szeretete hőskökké avatta a kurucz vitézeket, valamennyit? Minek mondjam ei, hogy mint szelvez a polyvat, úgy kergették az ország határáig a német csapatokat? Hisz tudjuk mindnyájan, érezzük mindnyájan! A vérünkben van, velünk együtt született, velünk együtt növekedett a magyar földből, a magyar levegőből, apáink legendáiból, édes anyánk szíve veréséből. Bele van az vése melyen a magyar nép kedélye, képzelete, érzülete, egész gondolat-világába. Ez a nyolcz esztendő meg van koszoruzva a magyar vitézség minden dicsőségével; ennek a történetnek minden lapja tele van szabadság szeretetének lelkesítő mámorával. A lelkesedés csodákat művelt; bőséges forrása lett erőnek és önfeledésnek. Egy rész fegyverrel küzdött; más rész a hadviselés eszközeit szerezte, szállította, s a harc sebeit orvosolta. Kivette a részt mindenki a nemzet sorsából. És nem panaszkodott senki miatta. Csak egy örömet ismertek: ha győzelem kísérte fegyvereiket. Csak egy bánatuk volt: ha nemzetük ügye dülőre fordult. A hová a kurucz lobogó eljutott: magyar élet, pezsgő nemzeti tevékenység született. A fogságból kiszabadult lélek örömmujongása, szárnycsatogása volt ez.

Kivette a részét a küzdelemből városunk polgársága is. Talán éppen ma 208 esztendeje, hogy városunk a labancz-vezér rabló csordáinak martalékává lett.

igy a trón erős támasza a magyarságon nyugszik. Mely támasz meg is felel hivatásának, ha nemzet és dinasztia összeforr, az erélyesebb akció életbe lép-tére. Az elnézésnek lejárt az érája, a szakadatlan ellenünk folyó tüntetések végre mozdítsanak ki a türelemsánczaiból.

Sajnos, sok az ellenünk való tüntetés! De nem félünk tőle. Csak lépünk erélylyel fel s ez megfogja tenni a hatását. Az örökös béke hangoztatásával sokra nem megyünk. Korunk legujabb áramlatával szemben, mely a fajok együvé tartozása felé tör, a béke hangoztatásával meg nem küzdhetni. Erélylyel védekezhetni csak, ezen ránk nézve kellemetlen áramlattal szemben. Ellenészetben napirenden lesznek a magyarság elleni tüntetések és viták tárgya lesz az egységes magyar nemzeti állam kiépítésének a kérdése. Ezt pedig vita tárgyává tenni nem szabad. Eljött az ideje, ezt véglegesen megértetni az elleneinkkel.

(Ü. L.)

POLITIKAI HIREK.

A törvényhatóságok sűrű egymásutánban teszik magukévát az álláspontot, melyet nemzeti jogaink és érdekeink védelmében a Khuen-Héderváry-kormány elfoglalt és a melynek a kormány lemondása még nyomatékossabb sulyt adott. Akár tetszik valakinek Khuen-Héderváry gróf ábrázata, akár nem — és akár felel meg némelyek szájaizének és apró-cseprő egyéni vagy pártérdekeinek a munkapárti kormány eljárásának helyeslése, akár nem: semmiféle berzenkedés, szem-

fényvesztés el nem homályosítja többé a nyilvánvaló tény, hogy a „granicár“-nak, „aulikus“-nak, a „bécsi bérencz“-nek szidalmazott miniszterelnök ma egy súlyos küzdelemben oly exponált és elszánt képviselője a magyar állam szuverenitásának, a nemzet fontos jogainak, a milyen ő előtte az újabb korszakban kevés akadt. És hiába minden tagadás, kerteles, kisebbités: e pillanatban nincs elsőbrendű hazafias kötelesség, mint a válságra okot adott kérdésekben Khuen-Héderváry gr. támogatására sietni.

A magyar közvélemény ily értelemben nyilatkozik meg nap-nap után. A magáról megfeleltetett Justh-csoportnak, mely bécsi ellenségeinkkel szövetségben nem csupán a kormány, hanem egyenesen a nemzet érdekei ellen, — a nemzetközi szociáldemokratákon és a nemzetiségi izgatókon kívül nincs számbavehető hívé, barátja az országban. Sem a véderő-provizórium számára, a melyet nemzeti és szociális ellenérték nélkül kínál a Reichskriegsministernek, sem nemzetrontó választójogi tervei számára, nem talál pártot a magyar választópolgárságban. Ez idő szerint a Khuen-Héderváry-kormányuk egyedüli elkeseredett és engesztelhetetlen ellenfele az a 30—35 országgyűlési képviselő, a ki a Justh-párt néven osztrák és szociálista és nemzeti segítővel próbál érvényesülni fölfelé. Csakis fölfelé, mert lefelé, a hazafias magyarság körében már vajmi kevés a keresnivalója. Jó magyarok közt nem is lehet.

Tájékoztató.

Márcz. 24. Délután 5 órakor a Protestáns Nőegyesület műsoros összejövetele a Bethlen-koll. disztermében.

Márcz. 26. Délután 10 órakor Nagyenyed város képviselőtestületének rendkívüli közgyűlése.

Márcz. 29. Délután 10 órakor Alsó-Fehér vármegye tavaszi közgyűlése.

hadainak főparancsnokságát Károlyi Sándorra bízván, maga híveinek kis csapatával elhagyta hazáját örökre s a bujdosás szomorú sorsát vette fel 1771. február 21-nek viharos éjszakáján. Még soká utána szállt a sóhajlás:

„A merre bujdosol erdőn, hegyen át:
Ne mossa le zápor a lába nyomát.
Avarba ne rejtsé levéltakaró!
Szél el ne seperje, ne fedje be hó!
Órizz meg épen a sűrű vadon,
Maradjon sugaras mindég az a nyom.
Minden kis porszeme sértetlen álljon,
Hogy jószágos Urunk visszataláljon!”

A Beszkidek tetején még sokáig rakták éjjelenként a máglya-tüzeket, hogy a bujdosók a visszavezető utat annál könnyebben megtalálhassák.

Törvény zárta ki őket: a magyar szabadság hőseit hazájukból. Törvény tiltotta, hogy hálásak legyünk irántuk.

Gyarló emberek gyülekezete írta azt a törvényt papírosra, a kiknek az emléke rég semmivé lett már, mikor a Rákóczi egyre nőtt és diadalmaskodott.

Azt a törvényt pedig, mi az én lelkembe, a mi lelkünkbe, egy egész nemzet lelkébe van írva: azt a törvényt pedig az örök isten írta, a ki él és uralkodik a végtelen magasságban az apró emberek kicsinyes dolgai felett.

S ez a törvény azt parancsolta, hogy a nemzet szabadítsa meg önértetét a szegyen terhétől és tegye jóvá, a mit egy gyűlés vétkezett.

Reggel nyolcz óra tájban rendetlen és zsakmánya éhes labancz-csapatok fogták körül a várfalakat, melyek közé a polgárság egy része vonta magát. Más része az Örhegyen keresett menedéket. De sem a lakosságot a várfalak és hegytető, sem az istenházat és a tudományok hajlékát az ékeszavú professzor könyörgése, sem az iskola rejtett drágaságait a pinczék boltozata és vasas ajtai meg nem védhették a rablók dühétől. A mi tüzet foghatott: azt magukkal vitték. Csak romot, vért, nyomort hagytak meg Enyednek. És egy szép emléket, egy világító pontot a gyász sötétjében: a városi polgárok és a diákok halálmegvető hősiei elszántságának legendás hagyományát.

Szép volt a küzdelem; de az egész ország minden lelkesedése sem volt elég erős arra, hogy ezt az eszmenyiesen szép küzdelmet győzelemre juttassa. A francia király segítségével csak ígéretnak bizonyult, mint annyi sok más segítség, melylyel időnkint a mi becsületes jóhiszeműségünket hitegették. Hiába volt már a lengyel zsoldos csapat szervezése; hiába az orosz czár segítségével való reménykedés; a nemzet is kifáradt; az árulás is megrikította híveinek seregét. Rákóczi látta, hogy nem sikerül győznie; s azért az egyezkedés útjára lépett. Itt is először hazájára gondolt. Az követelte, hogy a magyar nemzet jogaiért külső hatalmak vállaljanak kezességet. Mivel ezt a feltevést József király nem fogadta el: Rákóczi

Dal a tenger mellől.

A szívemben, a lelkemben
Hordozom a képed!
Te utánad vágyakozom,
Csak felőled álmodozom
Elepedek érted!

Mult időknek boldogságát
Álmodozom újra,
Régi álmok újra élnek,
Körül lengnek bűvös képek
S dalt zeng lelkem hurja.

Hogy is van csak; hogy is volt csak
Az a régi nóta?!
Hogy csüngött a lelkem rajtad...
Czibalomnál édes ajkad
De sokszor dalolta!

„Békóba vert... — Igen, úgy volt! —
A szerelem engem...
Be szép is volt ez a nóta,
Most is hallom!... Am azóta
Még boldogabb lettem.

Messze földön, tengerparton
Álmodok felőled...
Ami elmúlt újra élem
S nem tud még a messziség sem
Elválni tőled!...

Czirkvenicza, 1912. márczius 10.

Tolvaly Géza.

HIREK.

— **Városi közgyűlés.** Nagyenyed város képviselőtestülete f. hó 26-án, kedden rendkívüli közgyűlést tart. A tárgysorozat 50 pontból áll.

— **Vegyenek részt városunk és vármegyénk iparosai a kolozsvári iparművészeti kiállításon.** Pár héttel

A Beszkidek tetején egykor hiába égett a máglyatűz, nem tudta megmutatni az utat a bujdosóknak. De a tűzből egy szikra itt maradt; a nép lelke szeretettel védte, ápolta kétszáz esztendőn keresztül. A tűz fellobbant magasra, ragyogó fényességgel, a kegyelet tüze. Ez volt az utmutatójuk! Egy egész nemzet apraja-nagyja hirtá-varta, hogy diadalmenetben helyezze el őket a nemzet Pantheonába.

Akkor volt csak ünnep a világon! A hódolatnak és szeretetnek 200 esztendeig lenyűgözött, visszatartott áradata tüneményes fényvel fogadta Rákóczi Ferencz hamvait. Szemet kápráztató és lelketrázó diadalut volt ez Orsovától a fővárosig, innen pedig Kassáig.

Az éjszakának nem volt sötétsége a magyar földön, mikor a hősök hamvai rajtuk végig vonultak. A merre ők jártak, fényes lett a föld s illatos virágokkal ékes. A merre ők jártak meleg lett a levegő a nevek forróságától. A hol megpihentek, oltár lett az a hely. Födetlen fővel leborulni, örömkönnyek közt imádkozni a hála és szeretet, az öröm és büszkeség hangjait rebegni jártak oda százezerek.

Nem gyász, nem temetés volt ez; hanem dicsőséges feltámadás volt ez az örök életre.

Ekkor határozta el városunk képviselőtestülete, hogy Rákóczi Ferencz képét a közgyűlési termében elhelyezi. Hogy folyton a szemünk előtt legyen annak a férfinak dicsőséges alakja, a ki nagyok közt a legnagyobb, a hősök közt a leghősebb volt. A

ezelőtt már felhívtuk e helyen városunk iparosságának a figyelmét, hogy Kolozsvárt a folyó év szeptember havában iparművészeti kiállítást rendez a kolozsvári iparkamara, ipartestület és az országos iparművészeti társulat. A kiállításon csakis a kolozsvári kamarakerület iparosai vehetnek részt. A kiállítási tárgyak csak iparművészeti jellegűek lehetnek, melyek nem sablonos vagy utánzott dolgok. Eredeti, ötletes, egyszerű, népies tárgy vagy finomabb izlésű kivitelű munkák kerülnek csak elbírálás alá. Idegen, külföldi munkák szintén ki vannak zárva. Terveket szívesen ad feldolgozásra a kamara, a hozzá fordulónak. A kiállított tárgyak elhelyezéseért semmit sem kell fizetni, a készítő csupán a szállítás költségét viseli. Minden kiállított tárgy eladható legyen, melyből 5 százalék az iparművészeti alapot illeti. A kiállítás vármegyénkbeli védnöke: Szász József főispánunk. A kiállításon való részvétel április 1-éig kell bejelenteni szóval vagy levélben a kolozsvári iparkamaránál. Ismetelten ajánljuk e kiállítást iparosaink figyelmébe. Iparművészeti hajlamaikkal, szép és józlességgel kisebb-nagyob czélszerű tárgyak készítésével gazdagítsák a magyar iparművészetet.

— **Tornász-estély.** A Bethlen-kollégium tanítóképző-intezetének tornaköre folyó hó 29-én a Bethlen-kollégium tornaacsarnokában kirándulási költségeinek fedezésére táncszal egybekötött torna-estélyt rendez. A torna kezdete d. u. 5 órakor, a táncz kezdete este pont 8 órakor. Személyjegy 1 kor., tanulójegy 50 fill. A meghívók e hét elején küldetnek szét.

— **Czellövő-Egyesület** tagjait kérem, hogy folyó hó 31-én, vasárnap d. e. 11 órakor a városháza tanácstermében közgyűlésre megjelenni sziveskedjenek. A gyűlés tárgya: Az Egyesület feloszlatása. Székely János ügyvezető-elnök.

kinek mindent megadott a sors, a mi egy emberi életet széppé, élvezetessé, hatalmassá tehet; s a ki mindenről le tudott mondani a meggyőződéséért; hogy az ő példája, önzetlensége és önfeláldozása, lelkesedése legyen előtünk mindig, valahányszor ebben a teremben nemzeti ügyről, közügyről tanácskozunk.

A kép elkészült, ime itt van előttünk, tekintsünk rá büszkeséggel és áhitattal!

Enyed város polgárai! Nézzétek! A fejedelem eljött közeitek, hogy lelkes, bátor és jószágos tekintetével részt vegyen a dolgaitokban.

Ezt a helyet templommá avatta fel glóriás megjelenésével, hol a hála örök lángja fog égni a mult dicsőség nagyjai iránt.

Mi pedig eljárnak ide, hogy e tűznél melegedjünk; s ez a melegség mint munkás-ság, mint önértet és mint önfeláldozás működjenek mibennünk.

Ebben a templomban együtt imádkozunk ma különbség nélkül mindnyájan, együtt borongva a bubánaton, együtt lelkesedve a dicsőségen s nemzeti jövődön.

Enyed város polgárai! Vessétek

a képet és a szent emléket lelketekbe; ez szentelje meg s emelje fel eszményi magaslatra a gondolkodástokat.

A szent hamvak hazai földben pihennek már, a mire hasztalan vártak 200 esztendőn keresztül. A szellő, mely sirjairól megindulva bejárja az országot: boldogan hirdeti, hogy köztünk vannak ők és örködnek

— **Utazási ösztöndíj felső ipariskolát végzettek számára.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a kereskedelmi miniszter megbízatása alapján ezennel pályázatot hirdet egy összegben kiadandó 1350 koronát tevő külföldi tanulmányuti ösztöndíjra, melyre kiváló készűtséggel bíró felső ipariskolát legalább jó eredménnyel végzett egyenek pályázhatnak. A folyamodványon megjelölendő 1. azon speciális ismeret, melynek elsajátítása vagy tovább tanulmányozása végett szándékozik a tanulmányutat megtenni, 2. eddigi gyakorlati működése esetleges szakmunkálatai az illető ismeretkörben, 3. nyelvismeretei, 4. a tervezett tanulmányut programja, 5. az utazás időtartama, 6. felemlítése annak, hogy a szerzett tapasztalatokat és ismereteket, miként véli itthon értékesíteni. Oly pályázó, aki jeles iskolai képzettség mellett a tanulmányozandó, elsajátítandó speciális ismeretkörben már elméleti vagy gyakorlati irányu tanulmányokra hivatkozhatik s ezt igazolni képes, valamint kellő nyelvismerettel is bír, az ösztöndíj odaítélésénél előnyben fog részesíttetni. A pályanyertes a tanulmányutáról a miniszterhez beszámoló jelentést köteles benyújtani. Folyamodványok a kereskedelmi miniszterhez címzetten, a kolozsvári iparkamarához április hó 15-ig kell benyújtani.

— **Konfirmáció.** A folyó évben konfirmálni akaró növendékek figyelmét felhívja a református lelkeszi hivatal arra, hogy a konfirmációi oktatás husvét utáni napon, április 10-én veszi kezdetét a templomban s tart 5 heten át, május 16-ig. Beiratkozni a tanítás megkezdése alkalmával, a templomban lehet. Csak azok konfirmálhatnak, akik 14-ik életévüket már betöltötték. Akik nem Nagyenyeden születtek, azok illetékes lelkeszűktől hozzanak egy jegyzeket, mely életkorukat és megkeresztelésük idejét igazolja. Enélkül a máshelyen szüle-

álmaink felett. S a föld, melyért éltek-haltak, boldogan öleli keblere hűséges fiainak legjobbjait; s megtermékenyül ettől az áldástól szívünk, lelkünk, minden gondolatunk és törekvésünk.

De viharrá lesz az a szellő s megmozdul alattunk a föld; szélzugásban és földingásban szólal meg a nagy fejedelemnek és vitézeinek haragja, ha valaha az ők eszméikhez és harcaikhoz hűtlenek és méltatlanok leszünk.

A fejedelmi pompával és fényvel nem róttuk le irántuk tartozásunkat. Ha visszahoztuk a fejedelmet: bizony mondom, csak akkor lesz nyugodalmas a pihenése ha az ő példája nyomán mi is tudunk harcolni és dolgozni, áldozni és szenvedni a haza szent ügyéért.

Ha visszahoztuk a vezért, bizony mondom, gyermekes szalmaláng volt lelkesedésünk, ha nem követjük mi is a szent lobogót, melyen századokon át ragyogó betűkkel van felírva: „Pro patria et libertate.”

Csak álom volt az, hogy őt eltemettek. Ujra él! Velünk van! Feltámadt az eszme! A szabadság zászlóját ott lengeti a szellő a várfalon s vezérül a nemzet előtt áll a Rákóczi örökké élő lelke. Kövessed őt hiven én nemzetem! Szeresd hazádat, mint ő szerette. Igyekezzél nagygyá tenni, mint ő igyekezett, hittel, reménnyel, bizalommal, önfeláldozással, kitartó munkássággal! S legyen érte jutalmad a győzelem, és örök dicsőség!

tett növendékek be nem iratnak és nem konfirmáltaknak.

— **Az Edison villamos színház** mai műsorából kiemelendő: Az aranyöv, gyönyörűen színezett felvétel, dráma. Előadva a berlini, kir. udvari színház művészei által. A bosszuálló kéz, dráma, 1 felvonásban. A műsor sorrendje: 1. A feltékeny, komikus. 2. Pathé Ujság, a legújabb világesemények riportszerű bemutatása. 3. Az öreg szolgáló dráma. 4. Alligator-tenyésztés Kaliforniában, term. felvétel. 5. A bosszuálló kéz, dráma, 1 felvonásban. 6. Az eltörtött váza, variete mutatvány. 7. Az aranyöv, dráma. 8. Az elbocsájtott szakácsné, humoros. — A fenttartott és az I. hely számozva van. A csütörtöki előadásokra szerdán, a vasárnapra szombaton lehet jegyeket előre váltani a Földes könyvkereskedésben. — Csütörtökön a világhírű *A s t a N i e l s e n* dán művésznővel a főszerepben bemutatásra kerül az Arany hatalma.

— **Végzetes szerencsétlenség.** Mult vasárnap röviden közöltük, hogy egy bányamunkás szerencsétlenül járt Marosújvárt. Pataki János bányász saját vigyázatlanságának lett áldozata e hó 15-én a Stefánia bányában. Pataki a szállító szintjén mint tablálás dolgozott, egy csillat akart a szállító kosárra tolni. Nem vette észre, hogy a kosár az akna mélyén van. A csille lefordult a mélységbe és magával rántotta Patakit, aki a 120 méter mély akna fenekére zuhant. Temetése vasárnap délután ment végbe az egész város igazi részvete mellett. Munkástársai ket szép koszorút helyeztek ravatalára és igazi bányásztemetést rendeztek tragikus veget ért társuknak. Egő gyertyákkal és méccsekkel kísérték ki utolsó útjára. A sírnál Jancsó Lajos ref. esperes tartott megható gyászbeszédet, mely a jelenlevőket könnyekig meghatotta. Patakit öreg édesanyján, feleségén kívül öt gyermeke siratja.

* **A m. kir. állami magvizsgáló** alom más hivatalnokai, kik jelenleg szemlét tartanak a vidéken, hogy megtudják, kik árusítanak araukás heremagvakat, tegnap sürgős utasítást kaptak, hogy a legszigorubbán ügyeljenek, miszerint az országba került silány, kevert csirakeptelen repamagot ne hozzanak a kereskedők esetleg forgalomba. A mi kereskedőink is saját és a közérdekekben cselekednének, ha csakis legelsőrangú czeznél szerzik be a repamagvakat, a mennyiben nem az olcsó ár nyújt biztosítékot a mag megbízhatóságára nézve, hanem annak fajazonossága és jó csirakepepege adja meg az igazi értékét. — Ezért a gazdaközönseget is figyelmeztetjük, hogy csakis ott fedezze repamag szükségletét, ahol teljesen megbízható magvakat árusítanak. 94 1—1

* **Ha csukamájolajról** esik szó, csak a Zoltán-felére kell gondolni, mert az nem emulsió, tehát nincs gyanták és glicerinnel keverve, hanem a legtisztább valódi csukamájolaj s így könnyű emészthetősége miatt rendkívül kedvelt úgy az orvosok, mint a közönség körében. A Zoltán-fele csukamájolaj kapható minden gyógyszerárban, üvegje 2 korona. Mint eredeti Zoltán-felet csak lezárt dobozban fogadjunk el.

— **Nyilvános elszámolás.** F. év márczius hó 9-ikén a Szegény Tanulókat Segélyező Kör és a Protestáns Nőegyesület javára rendezett hangversenyen az összes bevétel 1350 kor. 80 fill., összes kiadás 596 kor. 15 fill., így tiszta jövedelem 754 kor. 60 fill., mely összeg a két

jótekmény egyesület között egyenlő arányban megosztott. Felülfizettek: Zeyk Dániel, br. Kemény Pál, özv. U. Kovács Józsefné, Tangel József, Liebman Ede 20—20 kor., br. Bánffy Kázmír, br. Kemény György 16—16 kor., br. Bánffy János, Török Bertalan, dr. Cseke Vincze ügyvéd (Gyulafehérvár) 12—12 kor., Baitz Károlyné ezredesné (Gyulafehérvár), Álgya Dánielné századosné (Gyulafehérvár), Kolár Ferencz 10—10 kor., Pap János, Burián Dezső 6—6 kor., Deutsch Manó, dr. Roska Miklós, dr. Winkler Albert 5—5 kor., Bálint János 2 kor., X. X. 80 fill., összesen 227 kor. 80 fill. — Fogadják a szíves felülfizetők a két egyesület halás köszönetét, valamint Naftalin Adolf szállító is, a ki a szükségessé vált fuvarozás 35 koronát tevő összes költségét a jótekmény célra átengedte. A rendezőség.

293—1912. vhto. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbíróságnak 1911. évi V. 860. számú végzése következtében dr. Müller Jenő ügyvéd által képviselt a Nagyenyedi Kisegítő tak. pénztár javára Bodor László és t. ellen 500 s jár. erejéig 1911. évi Deczember hó 19-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 790 koronára becsült következő ingóságok, u. m. idős. Káló Gézánál zongora, és házi bútortok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. járásbíróság 1911. évi V. 860/4. számú végzése folytán 500 korona tőkekövetelés, ennek 1911. évi május hó 4. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen bíróság már megállapított költségek erejéig Nagyenyeden a városháza előtt leendő megtartására 1912. évi márcz. hó 30-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén a becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyenyeden, 1912. évi márczius 12. napján.

Gajzágó Simon,
kir. bír. végrehajtó.

96 1—1

267—1912. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbíróságnak 1911. évi V. 377. sz. végzése következtében Dr. Müller Jenő ügyvéd által képviselt Nagyenyedi Kisegítő tak. pénztár javára 724 kor. 24 f. s jár. erejéig 1911. évi Május hó 11-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 780 koronára becsült következő ingóságok, u. m. Kiss Györgynél 2 fehér szőrű ökör, 1 ökörszekér, Kiss Istvánnál 2 fekete kanczáló, 1 vastengelyű löszekér nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. járásbíróság 1911. évi V. 377/3. számú végzése folytán 724 kor. 24 fill. tőkekövetelés, ennek 1911. évi január hó 26. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen bíróság már megállapított költségek erejéig, Magyarlapádon, a körjegyzői irodánál leendő megtartására 1912. márczius hó 30-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitézik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. törvényezikk 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyenyeden, 1912. évi márczius hó 11. napján.

Gajzágó Simon,
kir. bír. végrehajtó.

95 1—1

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírúgyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A marosgombási ref. egyház a mélt. ig. tanácsnak 5184—1907. sz. a jóváhagyása, valamint az egyházmegyei tanács 56—912. sz. a. kelt rendelete folytán a **Marosgombáson építendő templom felépítésére** 1912. évi április hó 14-én délelőtt 10 órakor zárt ajánlati versenyárgyalást hirdet.

Költségvetés, tervek, valamint a feltételek a marosgombási lelkészi hivatalnál bármikor megtekinthetők.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fenti munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt és lepecsételt ajánlatukat „Ajánlat a Marosgombási ref. templom felépítésére” — czímmel ellátva, a kitűzött nap délelőtt 10 órájáig a marosgombási ref. lelkészi hivatalhoz (u. p. Nagyenyed) annál is inkább adják be; mert későn érkezett avagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatban számokkal és betűkkel világosan kiteendő a költségvetésben foglalt egységárakra és átalányokra vonatkozó azon százalékos engedmény, avagy felülfizetés, a mely mellett vállalkozó a munkákat végrehajtani hajlandó.

Világosan kifejezendő az, hogy ajánlattevő a vállalati részletes és általános, valamint a külön építési feltételeket ismeri és azokat magára nézve kötelezőnek ismeri.

Vállalkozó bánatpénzül az ajánlati költség-szeg 5% tartozik készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban ajánlatához a tolni A munka nyertes azt 10% mint biztosítékra kiegészíteni köteles.

Az egyház képviselőtestülete az ajánlatok felett tekintet nélkül az ajánlott árakra, szabadon dönt. A megkötött szerződés az egyházra nézve csak az egyházi felső hatóság jóváhagyása után valik kötelezővé.

Az ajánlat tevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

Kelt Marosgombáson, 1912. évi márczius hó 20-án. (Alsófehér m.)

Solyomssy Károly,
ref. lelkész.

100 1—2

Eladó ház!

Rákóczi-utca 54. szám alatti ház örök áron sürgősen eladó. Értekezhetni lehet Gerő Lipót férfin szobá üzetében.

98 1—2

Szentkirály-utca 53. szám alatt egy jó karban levő rövid **zongora** és másféle hangszerek is eladók. — Ugyanott a Képes Remekírók is jutányos áron eladó. 75 2-3

Széna eladó!

Nagyobb mennyiségű kitűnő jó széna eladó Toroczkó-Szent Györgyön **Dávid Lajos** róm. kath. lelkészénél. 43 11-12

CIRNER nagytőzsdében

egy elarusító leány

azonnal felvétetik. 51 3-3

Eladó szőlő.

Egy hold finom **amerikai oltott termő szőlő**, egy része csemege, más része borszőlő, 2000 koronaért eladó. Értekezni lehet **Dr. Mátyás Mihálnál**. 70 3-5

!!!

TÖBB PÉNZE

akkor lesz, ha nélkülözhetetlen, olcsó és tartós szőttesárukat

csak a nagyenyedi szövőgyárból

Árjegyzék ingyen küldetik.

Minden cigarettázó csak Nil, Sanitas és

Cirner Antinicotin

szivarkahüvelyt szív: mert ezek a legjobbak és mégis olcsók!

Sanitas	1000 drb. K 2 80	100 drb. 32 fillér.	
Nil	1000 „ „ 2.40	100 „ 30 „	Telefon: 53.
Antinicotin	1000 „ „ 1.40	100 „ 20 „	91 1-15 v

Egyedárusítás: CIRNER J. JÓZSEF dohánynagyárudájában Nagyenyed.

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T.

Az Osztrák-Magyar Bank mellékhelye.

Részvénytőke 600.000 korona.	<i>Előnyös kölcsönt</i> ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzintézetek részvényeire. <i>Vásárol</i> és elad értékpapírokat. <i>Letétbe</i> elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett. <i>Idegen</i> kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál. <i>Váltókat</i> az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számíttat le. <i>Állandó betétet</i> a legkedvezőbb kamalláb mellett fogad el.	Tartalékalap 400.000 korona.
Az intézet hivatalos órái hétköznapiokon: délelőtt 9—12 óráig, délután 3—4 óráig.		Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

MENDEL SÖRFŐZŐDE ÉS KERESKEDELMI R.-T.

TORDA.

Alsófehérmegyei raktárak:

Nagyenyedi főraktár
házi kezelésben

Wohner Rudolfnál Szentkirály-u.

Gyulafehérvár:
Weill Bélánál.

Tövisen:
Ábrahám Testvérek

Balászfalván:
Heisikovits Jakob

Ajánlja a Magyar Védő Egyesület által és a temesvári nemzetközi kiállításon legnagyobb díjjal, a „Grand prix“-vel kitüntetett

tordai Korona-sörét.

Továbbá bajor módra gyártott sötét

MALATA (Bock)

és nehéz világos

dupla márcziusi söreit.

Figyelem!

Csak akkor kap eredeti

tordai Korona-sört,

ha a czég vignettája az üvegen rajta van!

Az „Első Magyar Általános Biztosító Társaság“

nagyenyedi ügynöksége
ez uton értesíti az érdeklődő közönséget, hogy a biztosítás összes ágaira (élet, tűz, jég és betörés) vonatkozó díjfizetések **Földes Ede** ur könyvkereskedésében eszközölendők. Ugyanott a biztosításokra vonatkozó összes felvilágosítások megtudhatók.

Első Magyar Általános Biztosító Társaság
nagyenyedi ügynöksége.

Kútépítés.

Helyszínen gyártott vasbeton gyűrűkből csinálók kútát szükség szerint családi vagy gyári használatra. A kút az eddigieknél sokkal olcsóbb és jobb. Forrás kutatása és desztillálása biztos sikerrel jár, a mit több száz teljes eredménnyel már megépített kúttal tudok bizonyítani. — Költségleőirányzat és helyszíni szemle díjtalan.

Az általam épített kútakért tíz évi jótállást vállalok, fizetés csakis a munka átadása és eredménye esetén teljesítendő.

Kútak munkálat alatt jelenleg a kulturmérnöki hivatal udvarán, Varró Róza, ifj. Graf János, Ince István, Benyóvíts Mór, dr. Dobozy Vilmos uraknál, továbbá a város Bethlen-utcai kutja. A n. é. közönségnek a jelzett helyeken a nap bármely órájában rendelkezésére állok.

Tisztelettel

Gabos Mihály,

Erdély első kútépítő speciálístája.

340 10—25

Nagyenyed. Főter 34.

Fajszőlő ajándékok.

Elsőrendű oltványok Rip. Portális alanyon.

Alább, Máthiasz János úr kecskeméti hírneves hybridizateur egynehány legsikerültebb ajándékait, mint a legkiválóbb csemegét ajánljuk. Ezen kiváló ajándékok nemcsak felsőes zamatajuk, hanem bő termőképességük által is meglepő különlegességek.

Muscát Sillay Máthiasz Jánosné | 1 db 5 K
10 „ 45 „
(Cas. rouge fonce x Musc. Ottonel) | 100 „ 300 „

Muscát Máthiasz János | 1 „ 4 „
10 „ 35 „
(Musc. Madarsfeld cont. x Ch. Negropont.) | 100 „ 300 „

Zrinyi Hona | 1 „ 4 „
10 „ 35 „
(Musc. Ottonel x Ezeréves Magyarország) | 100 „ 300 „

Muscát Munkácsy József | 1 „ 4 „
10 „ 35 „
(Diamantszőlő x Muscát Candia) | 100 „ 300 „

Ezen kiváló szőlőfajok részletes ismertetése árjegyzékünk 21 és 22-ik oldalán található.

FISCHER és TÁRSAI
faiskolák és szőlőoltványtelepek
NAGYENYED.

HIRDETÉSEKET

legjutányosabban felvesz
kiadóhivatalunk.

A „Nagyszebeni Általános Takarékpénztár“

földbirtokra és szilárd anyagból épült bér- és lakházakra előnyös feltételek mellett a tőketörlesztést és a kamatokat magukban foglaló félévi egyenlő részletekben visszafizetendő

törlesztéses kölcsönöket

1000 koronán felüli összegekben 10—50 évi időtartamra nyújt.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények **Lingner György** ur által nyújtandók be.

Bővebb felvilágosításokkal szolgál:

LINGNER GYÖRGY Nagyenyed. Telefon 15.

255

*Biró Lajos, Bródi Sándor, Herczeg Ferencz,
Kenedi Géza, Kóbor Tamás, Kozma Andor*

az írók és újságírók színe-java

írják a legjobban szerkesztett, teljesen független legelterjedtebb és legnagyobb magyar

napi lapot

Az Ujság-ot

Vasárnap: „Asszony“, „Gyermek“, „Automobil“ és „Sport“ melléklet.

Felelős szerkesztő: Gajári Ödön. Szerkesztő-társ: Dr. Ágai Béla.

Előfizetési árak:

Egy évre K 28. —
Félévre „ 14. —
Negyed évre „ 7. —
Egy hónapra „ 2.40

AZ UJSÁG terjedelme rendszeren
32—36—40 oldal.

Vasár- és
ünnepnapokon 80—100—200—280 oldal.
MEGRENDELŐ CZIM:

Az Ujság kiadóhivatala
Budapest, VII. ker., Rákóczi-út 54. szám

Egyes példányok ára ünnep-
és vasárnapokon egyformán **10 fillér**

Óh jaj!

Köhögés, rekedtség és elnyálgasodás
ellen gyors és biztos hatásuak

Éljen!

EGGER

mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják s kitűnő ízűek.

Doboza 1 kor. és 2 kor.

Próba-doboz 50 fillér.

EGGER mellpastillája
csakhamar meggyógyított.

Megfojt ez az
átkozott köhögés.

Fő- és szétküldési raktár:

„Nádor“ gyógyszerár

Budapest, VI., Váci körut 77.

Nagyenyeden kapható: U. Kovács József örökösei gyógyszerárában és Dr. Odor
Béla gyógyszerárában. 271 17—26

Friss töltésű bor- és gyógyvizekből következő választékot nyújtja

WINKLER JÁNOS kereskedése Nagyenyeden:

Baross, Bodoki „Matild“, Bodoki „alus“, Borszéki, Előpataki, Málnási borviz, Málnási „Mária“, Margit, Parádi árzén, Répáti, Salvator, Sicilia és Sztojkaik hazai források, továbbá: Carlsbadi, Giesshübli, Gleichenbergi, Levico, Marienbadi, Roncegno és Selters külföldi és végül: Ferencz József, Horgony és Igmándi hazai keserűvizek.